

**НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ВИВЧЕННЯ ПРОБЛЕМ
ЗЛОЧИННОСТІ ІМЕНІ АКАДЕМІКА В.В. СТАШИСА
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ АНАЛІТИЧНА**

**АНАЛІТИЧНА ДОВІДКА
ЩОДО МЕЖ ЗАСТОСУВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В
КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ**

Харків 2023

ВСТУПНІ ЗАУВАЖЕННЯ

Науково-технічна революція – процес триваючий, розпочавшись у середні віки з появи праць М. Коперника та І. Ньютона, продовжується і в наш час на основі докорінних зрушень у наукових знаннях. У середині ХХ ст. з'являються і стрімко розвиваються інформаційні технології (далі – ІТ), створюється перший комп'ютер. Разом з цифровими комп'ютерами як науковий напрям зародився штучний інтелект (далі – ШІ).

Англійський математик А. Тьюринг у 1950 р. опублікував статтю «Обчислювальні машини та інтелект»¹, де зазначив, що «наш інтерес до «мислячих машин» виник завдяки машині особливого роду, яку зазвичай називають «електронним або цифровим комп'ютером»². Він запропонував розглянути питання: «Чи можуть машини мислити?» і показав, що ці машини призначені для виконання будь-яких операцій, які можуть бути здійснені людиною. Стрімкий розвиток ІТ у другій половині минулого століття та винаходи, які пов'язані з їх впровадженням, що з'явилися протягом останніх трьох-чотирьох десятиліть повсюдно поширюють занадто великі очікування від використання ШІ – однієї із них: «як паровий двигун або електрика в минулому, ШІ перетворює наш світ, наше суспільство та нашу промисловість»³.

Проте при дослідженні потенціалу і ризиків ШІ для правосуддя слід спиратися на поточний рівень досягнень інформатики у цьому напрямі. І ще одне зауваження стосується того, що застосування ІТ, у тому числі ШІ, не є однаковим для всіх судових юрисдикцій. Втім використання ШІ сприяє зменшенню складності, що є основою судових процесів, незалежно від

¹ Turing A. M. I.—COMPUTING MACHINERY AND INTELLIGENCE, *Mind*, Volume LIX, Issue 236, October 1950, Pages 433–460, <https://doi.org/10.1093/mind/LIX.236.433> URL: <https://academic.oup.com/mind/article/LIX/236/433/986238>

² Матвійчук А. Можливості та перспективи створення штучного інтелекту / А. Матвійчук // Вісник Національної академії наук України. – 2011. - № 12. – С. 36-51. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnanu_2011_12_9

³ Artificial Intelligence for Europe, COM(2018) 237, p. 1 URL: <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2018/EN/COM-2018-237-F1-EN-MAIN-PART -PDF>

предмета судового розгляду⁴. Разом з тим надзвичайно важливо визначити напрями використання ШІ при роботі судів і суддів, які б відповідали стандартам права на справедливий суд, наприклад, в контексті статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Також вимагають вивчення ризики, які з'являються для правосуддя при використанні ШІ, а отже пошук механізму запобігання їм.

ШІ бачиться неупередженим і позбавленим стереотипів «комп'ютером», який миттєво аналізує величезний масив даних і приймає раціональне та виважене рішення. Але останнім часом, як реакція на практичне застосування ШІ в правосудді, з'являються сумніви, що «комп'ютер, позбавлений емпатії», здатний замінити людину. Негативні приклади накопичуються. ШІ несе в собі цілий набір потенційних ризиків, таких як: непрозорість прийняття рішень, гендерна та інші види дискримінацій, вторгнення у приватне життя або використання у злочинних цілях⁵.

ПОЯВА ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ»

В науковій літературі зустрічається багато визначень поняття ШІ, при цьому кожне із них виділяє певний аспект відповідно до теми дослідження, але більшість зорієнтовані навколо концепції створення комп'ютерних програм або машин, здатних до поведінки, яку ми вважали б розумною, якби її демонстрували люди⁶. ШІ офіційно з'явився в 1956 р. в Дармутському університеті, коли вчені спробували змоделювати нейрони за допомогою математичних функцій. Головна ідея полягала в тому, що нейронні мережі дозволять створити штучний мозок. Д. Маккарті, який вважається автором терміну ШІ, описав цей процес у 1955 р. як процес, що полягає в тому, «щоб

⁴ Reiling A. D. (Dory) Courts and Artificial Intelligence. *International Journal for Court Administration* 8, 2020, 11 (2) (November 24, 2020). DOI: <https://doi.org/10.36745/ijca.343>, Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3736411>

⁵ WHITE PAPER On Artificial Intelligence, COM(2020) 65, p. 1 URL: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/commission-white-paper-artificial-intelligence_feb2020_en.pdf

⁶ Kaplan J. *Artificial Intelligence: What Everyone Needs to Know*. Oxford University Press USA, 2016. p. 1.

змусити машину поводитися у спосіб, який можна назвати розумним, ніби це поведінка людина»⁷. Однак, на думку Л. Джулія – експерта в галузі ШІ, «людський мозок так не працює, дослідження було засноване на хибному припущенні. Ці вчені створили не штучний інтелект (як його назвали), а доповнений інтелект, тобто інструмент поліпшення нашого власного інтелекту. З цього погляду ШІ з'явився в 1642 р., коли Б. Паскаль винайшов паскаліну (Калькулятор Паскаля)»⁸.

При цьому важливо встановити, визначаючи людський інтелект як міру того, що виконує ШІ. Інтелект – це здатність до абстрактного, логичного і послідовного міркування, до відкриття, встановлювання і бачення кореляції, до вирішування проблеми, відкриття правил в здавалося б неупорядкованому матеріалі за допомогою наявних знань, до вирішування нових завдань, гнучкого адаптування до нових ситуацій й самостійного навчання, без потреби у чітких та повних настановах⁹.

Втім Л. Джулія, який є також співатором Сірі (Siri) (на тепершній час, можливо, найбільшого проекту ШІ в світі (принаймні, за кількістю користувачів), заперечує існування ШІ. Наприклад, на його думку, коли у 1997 р. машина (Deep Blue) вперше обіграла людину в шахи, то це не інтелект, а розрахунок та пам'ять¹⁰. Проте ШІ привертає великий інтерес спеціалістів із різних галузей знань, які наголошують на його існуванні в багатьох різних формах, наприклад, розпізнавання мови або розпізнавання зображень. Л. Джулія

⁷ Kaplan J. *Artificial Intelligence: What Everyone Needs to Know*. Oxford University Press USA, 2016. p. 1; McCarthy J., Minsky M.L., Rochester N. and Shannon C.E. A Proposal for the Dartmouth Summer Research Project on Artificial Intelligence, August 31, 1955. *AI Magazine*. 27, 4 (Dec. 2006), 12. DOI: <https://doi.org/10.1609/aimag.v27i4.1904>. URL: <https://ojs.aaai.org//index.php/aimagazine/article/view/1904>

⁸ Julia L. There is no such thing as Artificial Intelligence! *BRAINCITIES* (Sep. 10, 2019). URL: <https://medium.com/braincities/there-is-no-such-thing-as-artificial-intelligence-586482ca494d>

⁹ Reiling A. D. (Dory) Courts and Artificial Intelligence. *International Journal for Court Administration* 8, 2020, 11 (2) (November 24, 2020). DOI: <https://doi.org/10.36745/ijca.343>, Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3736411>

¹⁰ Julia L. There is no such thing as Artificial Intelligence! *BRAINCITIES* (Sep. 10, 2019). URL: <https://medium.com/braincities/there-is-no-such-thing-as-artificial-intelligence-586482ca494d>

пропонує взяти за приклад розпізнавача котів: скільки зображень котів потрібно нам як людям, щоб розпізнавати їх увесь час, навіть у темряві чи намальовані Пікассо? Зважаючи на все, нам потрібно всього два, тоді як машині потрібно близько 100000¹¹. Тобто, ШІ, щоб працювати, потребує «Великих даних (Big Data)»¹².

Ми спостерігаємо, що внаслідок розвитку Інтернету було створено величезні бази даних, які вимагають машинного навчання. Але глибоке навчання, при якому сама технологія навчається, все що належить до майбутнього¹³.

Європейська комісія з ефективності правосуддя Ради Європи (далі — СЕРЕJ) на 31 пленарному засіданні у м. Страсбурзі 3-4 грудня 2018 р. прийняла Європейську хартію етичного використання ШІ в судових системах та суміжному середовищі (European ethical Charter on the use of Artificial Intelligence in judicial systems and their environment¹⁴) (далі — Хартія).

СЕРЕJ визнає, що сьогодні роль ШІ в суспільстві посилюється та очікує, що його використання стане засобом ефективного та якісного правосуддя. Під ШІ Хартія розуміє набір наукових методів, теорій та технологій, що мають на меті відтворення за допомогою машини когнітивних здібностей людського мозку. Сучасні розробники шукають машини, здатні вирішувати складні задачі або комплекс завдань, які раніше розв'язували люди. Однак, термін «штучний

¹¹ Julia L. There is no such thing as Artificial Intelligence! *BRAINCITIES* (Sep. 10, 2019). URL: <https://medium.com/braincities/there-is-no-such-thing-as-artificial-intelligence-586482ca494d>

¹² Репіна Ю.С. Перспективи використання штучного інтелекту в кримінальному судочинстві України. *Цифрова трансформація кримінального провадження в умовах воєнного стану* : матеріали круглого столу, присвяч. Всеукр. тижню права (м. Харків, 23 грудня 2022 р.) : електрон. наук. вид. / [редкол.: Н.В. Нлинська (голов. ред.), Д.І. Клепка, А.А. Барабаш]; НДІ вивч. проблем злочинності ім. акад. В.В. Сташиса НАПрН України, Від. дослідж. проблем крим. проц. та судоустрою. – Харків : Право, 2022. С. 122-126. – DOI: <https://doi.org/10.31359/9789669984395>

¹³ Репіна Ю.С. Світові стандарти та практики використання штучного інтелекту у судочинстві. *Питання боротьби зі злочинністю* : зб. наук. пр. / редкол.: Б.М. Головкін (голов. ред.) та ін. Харків: Право, 2021. Вип. 41. С. 29-37.

¹⁴ European ethical Charter on the use of Artificial Intelligence in judicial systems and their environment / Adopted at the 31st plenary meeting of the CEPEJ (Strasbourg, 3-4 December 2018). URL: <https://rm.coe.int/ethical-charter-en-for-publication-4-december-2018/16808f699>

інтелект» критикується експертами, які розрізняють «сильний» штучний інтелект (здатний контекстувати спеціалізовані та різноманітні проблеми повністю автономно) і «слабкий» або «помірний» штучний інтелект (висока продуктивність у сфері навчання). Окремі експерти доказують, що «сильний» штучний інтелект потребуватиме значних успіхів у фундаментальних дослідженнях, а не тільки простих вдосконалень ефективності існуючих систем, здатних моделювати світ у цілому. Інструменти, визначені в Хартії, розроблені з використанням методів машинного навчання, тобто на базі «слабкого» штучного інтелекту¹⁵.

Робота кримінальної юстиції полягає в обробці інформації. Проте не вся інформація потребує складної кастомізації¹⁶. Наприклад, в адміністративних і цивільних справах (не складних, з передбачуваним результатом, коли суддя затверджує домовленість сторін, наприклад, у справах про розлучення, про припинення трудових відносин тощо) судові рішення створюється переважно на комп'ютері на основі наданих даних. Обробку таких справ принаймні часткову можна автоматизувати за допомогою ШІ¹⁷. У більш складних справах,

¹⁵ Репіна Ю.С. Світові стандарти та практики використання штучного інтелекту у судочинстві. *Питання боротьби зі злочинністю* : зб. наук. пр. / редкол.: Б.М. Головкін (голов. ред.) та ін. Харків: Право, 2021. Вип. 41. С. 29-37.

¹⁶ Reiling A. D. (Dory) Courts and Artificial Intelligence. *International Journal for Court Administration* 8, 2020, 11 (2) (November 24, 2020). DOI: <https://doi.org/10.36745/ijca.343>, Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3736411>

¹⁷ Д. Рейлінг – суддя у відставці (Нідерланди) та експертка з питань судових ІТ вважає, що ШІ може бути корисним для різних видів судових справ, але і з деякими відмінностями. Так, аналізуючи статистику розгляду судами Нідерландів судових справ, вона помітила, що із 1,5 млн. справ на рік велику частку складають, так звані, рутинні справи — справи з передбачуваним результатом, у яких рішення виносяться на основі наданої інформації. Це характерно, в більшій мірі, для судових справ з сімейних та трудових відносин. Суд у таких справах розглядає механізм вирішення правового конфлікту, запропонований сторонами цього конфлікту, з точки зору його законності і нагадує нотаріуса. До таких справ можна віднести, наприклад, розлучення подружжя за наявності взаємної згоди, встановлення батьківського піклування, припинення трудових відносин тощо. Отже, судові рішення у таких справах є документом, який значною мірою виробляється автоматично, підтверджуючи, що домовленість відповідає закону [Напр., Рейлінг Д. Информационные технологии в судах Европы: мнения, практика и инновации. URL: home.hccnet.nl/a.d.reiling/html/Information%20Technology%20in%20courts%20in%20Europe%20Russian%20version.pdf; Reiling Dory. Speaking notes. Round table on artificial intelligence in the legal domain URL: home.hccnet.nl/a.d.reiling/html/180627%20AL%20and%20justice%20for%20CEPEJ.pdf]

де наявний спір про право, а особливо у кримінальних справах — потреби в ІТ взагалі, та ШІ, зокрема, інші.

Серед напрямів використання ШІ у кримінальному провадженні можна назвати наступні (перелік не є вичерпним):

1. Для будь-якої категорії справ, включаючи кримінальні, необхідність використання електронних баз даних (знань), які надають швидкий та легкий доступ до нормативно-правових актів, судової практики, рішень Європейського суду з прав людини тощо із застосуванням ШІ для пошуку, сортування важливої для вирішення справи інформації здатне значною мірою спростити роботу судді.

Наприклад, "Розумний суд SoS (система систем) – система, заснована на технології машинного навчання, підключається до робочого столу кожного працюючого судді у Китаї, автоматично переглядає судові справи на наявність посилок, рекомендує закони та постанови, складає проекти юридичних документів та виправляє передбачувані людські помилки, якщо такі є у судовому рішенні¹⁸.

2. Ще один приклад використання ШІ виключно у кримінальному судочинстві також із Китаю. Китайська академія наук на замовлення прокурора Шанхаю розробила програму, яка використовуючи ШІ може вивчати кримінальні справи та висувати звинувачення. Для того, щоб натренувати алгоритми розробники створили модель з використання 17 тис. справ, що розглядалися прокуратурою з 2015 по 2020 рік. Розробники заявляють, що програма може ухвалити правильне рішення про висунення звинувачення у 97 % випадків на підставі знайомства з матеріалами справи. Для цього вона аналізується приблизно по тисячі параметрів. Поки що програма натренована для роботи з вісьмома типами злочинів, які найчастіше трапляються в Шанхаї, до них відносяться, зокрема, дрібні крадіжки, незаконні азартні ігри, навмисні тілесні ушкодження, шахрайство та ін. Розробники програми планують, що в

¹⁸ В Китае искусственный интеллект полностью интегрировали в правовую систему. *Судебно-юридическая газета*. 17.07.2022. URL: <https://sud.ua/ru/news/abroad/244322-v-kitae-iskusstvennyu-intellekt-polnostyu-integrirovali-v-pravovuyu-sistemu>

майбутньому вона навчиться розпізнавати й менш розповсюджені злочини, а також висувати одразу кілька звинувачень одному підозрюваному¹⁹.

3. ШІ здатен структурувати інформацію. У складних судових справах може бути корисним розпізнавання образів у текстових документах та файлах справ. Наприклад, у США є пошук електронної інформації (eDiscovery) – процес виявлення, збору та надання відомостей, які зберігаються на цифрових носіях. eDiscovery використовує метод навчання у ШІ, який навчає через навчання тому, який алгоритм є найкращим для витягування релевантних розділів з великого масиву інформації. Сторони у справі погоджують пошукові терміни та кодування, які будуть використовуватися. Суддя визначає докази. Цей процес значно швидший та точніший, ніж пошук, зроблений людиною. Ця методологія дослідження документів визнана судами США та Великобританії²⁰.

4. ШІ може консультувати, надавати корисні поради, особам, які шукають розв'язання своїх юридичних проблем, і правникам також. В такому випадку ШІ не тільки надає релевантну інформацію, а й відповіді на питання користувачу. Користувач є вільним, він може скористатися або не прислухатися до поради. Ця можливість ШІ стає можливістю певної особи запобігти майбутню правову суперечку. Якщо це не вдалося, підтримка у пошуку рішення є варіантом. Підтримка у розробці судового рішення, або принаймні його частини, може зробити процес його прийняття позбавленим монотонних дій. Перевіреним прикладом є Solution Explorer у цивільному суді в Британській Колумбії в Канаді, який використовує ШІ²¹.

5. ШІ викликає високий рівень інтересу до себе завдяки можливості до передбачення результатів судового розгляду. Непередбачуваний результат судової справи є ризиком. При більш складних справах цей ризик зростає.

¹⁹ Міщенко Т. Товариш штучний інтелект: у Китаї розробили програму, яка заміняє прокурора та може висувати обвинувачення. URL: <https://mezha.media/2021/12/27/tovarysh-shtuchnyy-intelekt/>

²⁰ Репіна Ю.С. Світові стандарти та практики використання штучного інтелекту у судочинстві. *Питання боротьби зі злочинністю* : зб. наук. пр. / редкол.: Б.М. Головкін (голов. ред.) та ін. Харків: Право, 2021. Вип. 41. С. 29-37.

²¹ Там само.

Отже, цікавим є саме той ШІ, який при прогнозуванні зменшує такий ризик. Зустрічається низка публікацій на англomовних правових сайтах щодо групи американських вчених, яка розробила програму, здатну передбачити результати судового розгляду справ у Верховному Суді США. Ця програма використовує інформацію по справі, а також про політичні уподобання та проведення голосування окремих суддів. Програмою заявлена 70 % точність результату. У той же час у Великобританії створили «суддю-робота», що передбачає рішення в області прав людини. Цією системою ШІ було розібрано 584 справи, які раніше були прослухані в Європейському суді з прав людини (далі – ЄСПЛ). Успішно було передбачено 79 % рішень. Самі дослідники вважають, що цей інструмент може допомогти суддям через його розпізнавання образів у текстових документах²².

6. Наступний приклад – передбачення при використанні ШІ рецидиву у кримінальних справах у США. Американські судді використовують цей інструмент у своїй щоденній практиці. Між тим, доведено, що він переоцінює ймовірність рецидиву у афро-американських підсудних, оскільки використовує дані з минулого. Так, в США за допомогою ШІ прогнозується рецидив у кримінальних справах. Американські суди використовують цей інструмент у своїй звичній практиці²³.

7. Відповідаючи на запит суспільства на безпеку та певність у ній, в США була розроблена «прогностична поліцейська діяльність» (predictive policing) або PredPol [<https://www.predpol.com>], яка використовується поліціантами кількох штатів для прогноза злочинів у майбутньому. За допомогою алгоритма, що базується на математичному моделюванні, соціологічному та статистичному аналізах злочинності, з урахуванням історичних відомостей о злочинності із

²² Рєпіна Ю.С. Світові стандарти та практики використання штучного інтелекту у судочинстві. *Питання боротьби зі злочинністю* : зб. наук. пр. / редкол.: Б.М. Головкін (голов. ред.) та ін. Харків: Право, 2021. Вип. 41. С. 29-37.

²³ Рєпіна Ю.С. Соблюдение принципа недискриминации как условие использования искусственного интеллекта в правосудии. *Visegrad journal on human rights*. 2020.№ 6 (volume 2). С. 29-34.

поліцейського управління, прогнозується де і коли найімовірніше буде вчинено злочин. Ця програма також виявила недоліки²⁴.

8. Ще одним напрямом застосування ШІ в кримінальному провадженні є програми із використанням ШІ при розпізнаванні обличь. Але в цих програмах була виявлена «проблема білої людини»: ШІ значно краще розрізняє обличчя європеїдної раси (точний результат отримують при роботі з обличчями білих чоловіків), і набагато гірше ідентифікує особи негроїдної та монголоїдної рас (помилково визначаючи їх зображеннями тварин або людей, що примружилися), а також жіночі обличчя. Поясненням стало «навчання» на даних із кількісним переважанням обличь чоловіків-європейців²⁵.

9. Цікавою є розробка вчених із США системи DARE. Її задача – розпізнавати неправдиві свідчення у судовому процесі. Програма створена на основі відеоматеріалів реальних справ та відстежує візуальні зміни міміки обличчя, голосу та мови людини. Достовірність результатів роботи DARE становить приблизно 92 % [<https://doubaibai.github.io/DARE/>].

Отже питання, яке постає перед правосуддям, стосується передачі повноважень від людини машинам. Величезна кількість публікацій про ШІ постійно використовує риторичну фігуру проlepsису: вимагається вірити сьогодні в реальність делегування повноважень машинам, яке відбудеться тільки завтра²⁶. Проте є інша точка зору, за якою звинувачення, висунуті ШІ, навченим лише на прецедентах, можуть бути помилковими, адже не

²⁴ Predictive policing poses discrimination risk, thinktank warns. URL: <https://www.theguardian.com/uk-news/2019/sep/16/predictive-policing-poses-discrimination-risk-thinktank-warns>

²⁵ Репина Ю.С. Соблюдение принципа недискриминации как условие использования искусственного интеллекта в правосудии. *Visegrad journal on human rights*. 2020. № 6 (volume 2). С. 29-34.

²⁶ «Якщо машина буде здатною завтра «розкопати» в декілька секунд сукупність схожих випадків та винесених рішень, пристосовуючи в максимально точний спосіб своє рішення до окремих випадків, чи не зможемо зекономити на неповоротких процедурах та усунути роки відтермінування справи? В дійсності штучний інтелект судитиме краще, ніж особа, піддана впливу своєї ідеології та контексту виголошення рішення. В науці царює критерій відтворюваності досліду. Чи не має бути критерієм правосуддя критерій відтворюваності судового рішення? Останнє не має залежати ні від особи, яка судить, ні від обставин» [Гарапон А., Ласег Ж. Цифрове правосуддя. Переклад з фр., передмова, примітки В. Омелянчика. Київ: СтилоС, 2021. С. 110-111.]

враховують динаміку соціального життя. На думку Д. Рейлінг, «алгоритм не може використовуватися як рецепт (припис), тобто комп'ютер нічого не призначає та не може приймати самостійне рішення. Користувачі мають знати та розуміти, що робить ШІ, також вони повинні контролювати вибір, який вони роблять. Це означає, що користувачі повинні мати здатність без труднощів відхилитися від машинного результату»²⁷.

ШІ та його використання в сфері правосуддя та кримінальному судочинстві активно обговорюється правничою спільнотою як в Україні, так і в світі. Проявом серйозного ставлення до проблеми використання ШІ є наразі понад двадцять п'ять документів, що присвячені етичним принципам використання ШІ, які підготовлені, зокрема, IEEE – найбільшою в світі технічною професійною асоціацією по просуванню технологій, Європейським Союзом та Радою Європи.

Резюмуючи, відмітимо, що використання ШІ видається перспективним з метою досягнення завдань кримінального провадження відповідно до статті 2 Кримінального процесуального кодексу України. Понад те, використання програм із ШІ у кримінальному правосудді в світі вже зараз створює передумови його поліпшення у майбутньому²⁸. Тим не менш, хоча використання ШІ здатне підвищити ефективність правосуддя, але ШІ навіть не може намагатися замінити суддю: суддя має залишатися в центрі судового процесу²⁹. Серед напрямів впровадження ШІ у вітчизняну кримінальну юстицію, по-перше, можливих у найближчій перспективі, а, по-друге, які заслуговують на підтримку, на нашу думку, слід виділити:

²⁷ Reiling A. D. (Dory) Courts and Artificial Intelligence. *International Journal for Court Administration* 8, 2020, 11 (2) (November 24, 2020). DOI: <https://doi.org/10.36745/ijca.343>, Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3736411>

²⁸ Rigano Ch. Using Artificial Intelligence to Address Criminal Justice Needs. *NIJ Journal* 280, January 2019, <https://www.nij.gov/journals/280/Pages/using-artificialintelligence-to-address-criminal-justice-needs.aspx>.

²⁹ Digitalisation for a better justice [2022 – 2025 CEPEJ Action plan] / Adopted at the 37th CEPEJ plenary meeting (Strasbourg and online, 8 and 9 December 2021) URL: <https://rm.coe.int/cepej-2021-12-en-cepej-action-plan-2022-2025-digitalisation-justice/1680a4cf2c>

- програми ШІ, які здатні допомогти у пошуках релевантної судової практики як національної (Висновки щодо застосування норм права, викладені у постановках Верховного Суду, враховуються іншими судами при застосуванні таких норм (ч. 6 ст. 13 ЗУ «Про судоустрій і статус суддів»)), так і ЄСПЛ (Кримінальне процесуальне законодавство України застосовується з урахуванням практики Європейського суду з прав людини (ч. 5 ст. 9 КПК України)) насамперед суддям відповідно до їх запитів;

- програми, які здатні обробляти величезний обсяг даних (Big Data), наприклад, інформацію, яка надходить від відеокамер на вулицях, дорогах, в громадських місцях, поширюється у соціальних мережах тощо та за допомогою ШІ знаходити як вчинені кримінальні правопорушення, так і виявляти готування до кримінального правопорушення та/або замах на кримінальне правопорушення, а також осіб, причетних до кримінально протиправних діянь, що значно підвищить ефективність національної правоохоронної системи в цілому.

Підготувала: Рєпіна Юлія Сергіївна, к.е.н., доц., науковий співробітник відділу дослідження проблем кримінального процесу та судоустрою НДІ ВПЗ ім. акад. В.В. Сташиса НАПрН України